

آشنایی با عروسک خربزه

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /12042022

مقدمه

عروسک خربزه در تمام کشورهای حوزه مدیترانه شیوع دارد. در ایران این آفت از اطراف تهران، فارس، کرمان، سمنان، اصفهان گزارش شده است. این آفت اولین بار در سال ۱۳۱۷ شرح داده شده است.

عروسک خربزه (*Rhaphidopalpa foveicollis*)

شکل شناسی

حشره کامل سوسکی به طول ۶/۵-۷ میلی متر می باشد. رنگ این حشره به استثنای زیر سینه میانی و عقبی، زیر شکم، چشمها و قطعات دهانی که تیره است قرمز رنگ می باشد. شاخکها ۱۱ مفصلی و بین دو چشم فرو رفته است. پنجه پا دارای ۴ مفصل می باشد. آخرین بند شکمی حشره نر از سه قسمت تشکیل یافته است. تخم حشره بیضوی زرد رنگ و طول آن ۶/۰ میلی متر می باشد. لارو استوانه‌ای شکل، دراز و به رنگ لیمویی است. در حالت کامل طول آن ۱۵ میلی متر می باشد (شکل ۱).

شکل ۱- شکل شناسی *Rhaphidopalpa foveicollis*

خسارت

این آفت از گیاهان خانواده کدوئیان در درجه اول از خیار و خربزه و در درجه دوم از هندوانه و کدو تغذیه می کند (شکل ۲).

آشنایی با عروسک خربزه

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /12042022

شکل ۲- یکی از میزبانان عروسک خربزه، هندوانه است.

حشرات کامل از گوجه‌فرنگی و ذرت هم تغذیه می‌کنند. اما تغذیه لاروهای آفت فقط از کدوئیان صورت می‌گیرد. تغذیه حشره کامل از برگ‌ها سبب سوراخ شدن سوراخ شدن آنها می‌شود. مهم‌ترین تیپ خسارت مربوط به لاروهای آفت است که بر روی ریشه و در مواردی میوه گیاه میزبان صورت می‌گیرد و تغذیه لاروها از ریشه سبب خشک شدن بوته‌ها می‌گردد. علاوه بر این لاروها به سوراخ سوراخ کردن پوست میوه‌هایی که روی زمین قرار دارند و ورود به داخل آنها سبب لهیدگی و فساد آنها می‌شود.

زیست‌شناسی

عروسک خربزه زمستان را به صورت حشره کامل در زیر برگ‌های ریخته، علوفه‌ها، علف‌های هرز و زیر شکاف درختان به سر می‌برد. در اوایل فروردین سوسک شروع به فعالیت نموده و در ساعات گرم روز پرواز می‌کند و اگر گیاهان جالبی هنوز در منطقه وجود نداشته باشند از برگ سایر گیاهان تغذیه می‌کند. به محض بیرون آمدن بوته‌های خربزه، هندوانه و طالبی به برگ‌های این گیاهان حمله می‌کند. از اواخر فروردین ماه حشرات نر و ماده جفت‌گیری نموده و هر حشره ماده به طور متوسط ۳۰۰ عدد تخم می‌گذارد. تخم‌ها به طور انفرادی و یا در دسته‌های کوچک روی طوقه یا ریشه گیاه گذاشته می‌شود. تخم‌ها در حرارت مناسب پس از ۹-۱۴ روز تفریخ می‌شوند. لاروها پس از خروج از تخم وارد خاک شده و روی ریشه به تغذیه می‌پردازد. طبق مطالعه محققین لارو عروسک خربزه قبل از آن که وارد مرحله شفیرگی شود. سه بار جلد عوض می‌نماید و مدت لاروی نیز ۲۹ روز طول می‌کشد. لاروها قبل از آن که تبدیل به شفیره شوند ریشه را ترک کرده و در خاک

آشنایی با عروسک خربزه

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /12042022

در داخل لانه‌هایی شفیبه می‌گردند. مدت شفیرگی ۸-۱۰ روز به طول می‌انجامد. این حشره در نواحی گرمسیر ۵ نسل و در مناطق سردسیر ۲-۳ نسل در سال دارد.

روش‌های کنترل

الف) زراعی

زیاد کردن فواصل آبیاری: از آنجایی که رطوبت نقش مهمی در رشد جنینی تخم‌ها دارد، لذا هر چه شرایط محیطی خشک‌تر باشد باعث تاخیر در رشد جنینی تخم‌ها شده و در نتیجه درصد تلفات تخم‌ها افزایش می‌یابد.

کشت به روش جوی و پشته: به این طریق رطوبت کمتری به تخم‌ها می‌رسد و در نتیجه تخم‌ها تفریح نمی‌شوند. خسارت آفت در مزارع کرتی به خاطر فراهم بودن رطوبت بیشتر از مزارع جوی و پشته‌ای بوده است.

ب) شیمیایی

کنترل حشرات کامل: در موقع ظهور حشرات کامل زمستانگذران و قبل از تخم‌ریزی آنها در بهار می‌توان علیه آنها سمپاشی نمود. از سموم فسفره نظیر مالاتیون ۵۷٪ به میزان ۲ لیتر در هکتار و یا دیازینون ۶۰٪ به میزان ۱/۵ لیتر در هکتار استفاده می‌شود.

به‌کارگیری سموم فسفره گرانولی مانند دیازینون ۱۰٪ به نسبت ۱۵ کیلوگرم در هکتار علیه لاروهای آفت مؤثر است.

منبع

مینایی، کامبیز (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات درختان میوه دانه‌دار و هسته‌دار، دانشگاه شیراز.

اکرمی، محمدعلی (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات گیاهان جالیز، سبزی و زینتی، دانشگاه شیراز.

Tomlin, C. S. (2000). The pesticide manual, 12th ed. BCPC.

Whitaker, P. (1998). Important issues in ecologically sound integrated pest management. Am. Entomol. 3:148-153.

